

Examenul de bacalaureat național 2014
Proba E. c)
Istorie

Varianta 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Annak ellenére hogy Alexandru cel Bun hűségesnek mutatkozott a lengyel-litván szövetséghez, amikor Jagelló Ulászló Luxemburgi Zsigmond magyar királlyal [...] egyezsége jutott [...], Moldva (Moldova) veszélyes helyzetbe került. Lengyelország [...] hajlandónak mutatkozott, hogy engedményeket tegyen a magyar királyságnak Moldva ellenében.

A Lublauban, 1412-ben folytatott lengyel-magyar tárgyalások előírásai szerint [...], habár a magyar király elismerte Lengyelország fennhatóságát Moldva felett, mégis elérte Jagelló Ulászlónál, hogy Moldva kénytelen legyen seregekkel támogatni a magyar királyságot egy török támadás esetén. Abban az esetben, ha Alexandru cel Bun nem teljesítené kötelezettségeit, akkor Moldva területét a két uralkodó egyforma nagyságú részekre osztaná fel. [...] Alexandru cel Bun nem vett részt a magyar király Havasalföldön (Țara Românească) vívott törökellenes harcaiban, ami arra készítette Luxemburgi Zsigmondot, hogy 1429 januárjában a Luck-i Kongresszuson a Lublau-i Szerződés gyakorlatba ültetését kérje, azaz Alexandru cel Bun trónról való eltávolítását és Moldva felosztását. Jagelló Ulászló szembeszegült Zsigmond kérésével. [...].”

(Șt. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

B. „Az 1878-as San Stefano-i tárgyalásokon a román követet nem fogadták, arra hivatkozva, hogy Románia (România) függetlensége nincs elismerve és, hogy az orosz szövetséges tisztességgel fogja képviselni a román érdekeket. [...] Románia számára a fegyverszünet feltételei a következők voltak: [...] elismerik függetlenségét; [...] Oroszország visszaveszi Dél-Besszarábiát (Basarabia de Sud) [...] és fenntartja azon jogát, hogy átkelhessen Románián Bulgária területére, ahol csapatai még két évet fognak állomásozni. [...]

A román politikai erők egységesen visszautasították, mind Dél-Besszarábia átadását, mind az orosz hadsereg átvonulását, ami súlyos feszültséget okozott Bukarest (București) és Szentpétervár kapcsolatában. Sándor cár, aki az ország elfoglalásával és a román hadsereg lefegyverzésével fenyegetőzött, bátor és méltóságteljes választ kapott I. Károly (Carol I) uralkodótól: «a hadsereget, amely Plevnánál harcolt [...] meg lehet semmisíteni, de soha senki nem tudja lefegyverezni». [...] Már konfliktushelyzet alakult volna ki a volt szövetségesek között, amikor a nemzetközi helyzet kedvezőre fordult Románia számára. A nagy előnyök, amelyeket Oroszország magának a San Stefano-i Szerződésben biztosított, Angliát és Ausztria-Magyarországot aggodalommal töltötték el. Újabb konfliktusok elkerülése érdekében, összehívták a Berliini Kongresszust, amely felülbírált a San Stefano-i feltételeket. Romániát nem fogadták.[...].”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

A forrásokból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a **B** forrás alapján a csatát, amelyben részt vett a román hadsereg. **2 pont**
2. Pontosítsátok azt a századot, melyre az **A** forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsetek meg egy-egy uralkodót a román térségből az **A** és a **B** források alapján. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely azt állítja, hogy a szomszédos hatalmak arra kényszerítették a román államot, hogy részt vegyen egy esetleges törökellenes harcban. **3 pont**
5. A **B** forrás alapján írjatok két olyan információt, melyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan diplomáciai tevékenységet, amellyel a román térség részt vett a XVI–XVIII. század nemzetközi kapcsolataiban. **6 pont**

7. Említsétek meg a XIX. század második felének nemzetközi kapcsolataiban Románia által kifejtett politika egy sajátosságát, amely a **B** forrásban bemutatott események következménye. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A szovjet hatóságok által kidolgozott fegyverszüneti tervet 1944. augusztus 31-én közölték az amerikai és brit kormánnyal. [...] Amerikai és brit nyomásra [...] megegyeztek egy Románia számára felállítandó Szövetséges Ellenőrző Bizottság létrehozásában, amelynek tagja lesz az Amerikai Egyesült Államok és Nagy Britannia képviselője. [...].

A Lucrețiu Pătrășcanu vezette moszkvai román küldöttség szeptember 10-én kapta meg a tervet és mindent megtett a feltételek mérséklése érdekében. Kérték [...], hogy a szovjet megszállás időtartamát pontosítsák, adjanak nagyobb szabadságot a belügyek terén, főként ami a biztonságot és a rendőrséget illeti, valamint azt, hogy a Szövetségesek vállalják, hogy egész Erdély Romániához kerül.

A fegyverszünetet 1944. szeptember 12-ről 13-ra virradó éjjel írták alá [...]. Azt kérte a román kormánytól, hogy legalább tizenkét, teljesen felszerelt gyalogos egységgel vegyen részt a Szövetségesek háborús erőfeszítésében, engedje meg a Vörös Hadsereg szabad mozgását Románia területén, valamint pénzügyileg és logisztikailag támogassa a Szövetségesek hadműveleteit Németország és Magyarország ellen. Románia vállalta a 300 millió dollár rugó kártérítés kifizetését, a Szovjetunióban folytatott hadműveletek okozta veszteségek miatt és azt is, hogy visszaszolgáltatja a Szovjetunió területéről eltulajdonított összes javakat. [...].

A román küldöttség azzal az érzéssel távozott Moszkvából, hogy az összes körülményt figyelembe véve, országuk nem járt rosszul. De a hazai demokratikus politikai pártok vezetői nagyon aggódtak a fegyverszünet feltételeinek szovjet értelmezésétől és gyakorlatba ültetésétől.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrásból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezetek meg, a forrás alapján egy államot, amely ellen folytatódott a háború. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a forrás alapján egy információt a Románia számára felállított Szövetséges Ellenőrző Bizottsággal kapcsolatban. **2 pont**
3. Nevezétek meg, a forrás alapján a moszkvai román küldöttség vezetőjét és a Szövetségesekkel kötött fegyverszünet aláírásának évét. **6 pont**
4. Említsetek meg, a forrás alapján két információt a román küldöttségnek a fegyverszünet aláírása előtti célkitűzéseivel kapcsolatban. **6 pont**
5. Alkossatok, a szöveg alapján, egy nézőpontot a Moszkvában aláírt fegyverszünet Romániára vonatkozó kötelezettségeiről, és támasszátok alá két, a forrásból választott információval. **10 pont**
6. Érveljetelek, egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, hogy a XX. század második felében Romániára jellemző volt a totalitárius politikai gyakorlat. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény bemutatása és az ok-okozati összefüggést, valamint a következtetést kifejező szavak használata). **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy, hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét állam és politika a XIX–XX. századi román térségben címmel, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- említsetek meg két, XIX. századi, a modern román államra vonatkozó politikai tervezetet;
- pontosítsatok az alkotmány elfogadásának egy okát a XIX. század második felében és említsétek meg ezen alkotmány két sajátosságát;
- mutassátok be Nagy Románia egyik alkotmányának egy jellemzőjét;
- alkossatok egy véleményt az alkotmány szerepéről a decemberi események utáni román demokrácia kiépítésében a XX. század második felében, és támasszátok alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggés kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása.